

АБАЙ АТЫНДАҒЫ БАЛАЛАР КІТАПХАНАСЫ

70 ЖЫЛ

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНЫҢ МӘДЕНИЕТ,
АРХИВТЕР ЖӘНЕ ҚҰЖАТТАМА
БАСҚАРМАСЫ
«АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ
ОБЛЫСТЫҚ БАЛАЛАР КІТАПХАНАСЫ»
КММ

*арналған
маңызды күндер
күнтізбесі*

Қарағанды 2023

УДК 016 (059.3)(574)
К17

К17   2024 жылға арналған маңызды күндер күнтізбесі [Мәтін]
/ құраст. С.Ж. Жусупова. – Қарағанды: «Абай атындағы
Қарағанды облыстық балалар кітапханасы» КММ, 2023. - 50
б.

Басылымға жауапты: Б.К. Уатаева, Абай атындағы Қарағанды
облыстық балалар кітапханасының басшысы

Құрастырған: С.Ж. Жусупова, инновациялық-әдістемелік
бөлімінің жетекшісі

«Абай атындағы Қарағанды облыстық
балалар кітапханасы» КММ, 2023

Оқырманға

Маңызды және атаулы күндер күнтізбесі – Абай атындағы Қарағанды облыстық балалар кітапханасының жыл сайынғы басылымы.

Осы басылымда Қазақстан Республикасының мемлекеттік, ұлттық мерекелері, мереке күндері, кәсіби мерекелердің тізбесі, 2024 жылы атап өтілетін жазушылардың, мәдениет және өнер қайраткерлерінің, ғалымдардың өмірі мен қызметінің негізгі мерейтойлық күндері, Қазақстан Республикасының, ТМД елдерінің маңызды және атаулы күндері, сондай-ақ атап өтілетін күні мен айы белгіленбеген атаулы күндер тізбесі көрсетілген.

Жеке бөлімде қазақстандық және шетелдік авторлардың 2024 жылғы мерейтойлық кітаптары көрсетілген.

Сондай-ақ, күнтізбеде 2024 жылғы атақты балалар жазушыларының шығармашылық қызметі туралы ақпараттық анықтамалар және Абай атындағы Қарағанды облыстық балалар кітапханасының қорынан алынған әдебиеттер тізімі бар.

Қарағанды облысы бойынша атап өтілетін өлкетану күндері (*) белгісімен, шығармашылығы бойынша ақпараттық анықтамалар жасалған балалар авторлары (**) белгісімен белгіленді.

Басылым кітапханашыларға, педагогтарға, тәрбиешілерге арналған.

Күнтізбе қазақ және орыс тілдерінде жеке басылымда шығарылады.

Қазақстан Республикасының маңызды және атаулы күндері

* - Қарағанды облысы бойынша атап өтілетін өлкетану күндері

** - шығармашылығы бойынша ақпараттық анықтамалар құрастырылған балалар авторлары

Қаңтар

- 1 қаңтар Суретші, қазақ бейнелеу өнерінің негізін қалаушылардың бірі **Әбілхан Қастеевтің** туғанына 120 жыл (1904-1973)
Қазақстанның халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты **Сабира Майқанованың** туғанына 110 жыл (1914-1995)
- 10 қаңтар **«Қазақ әдебиеті»** газетінің алғашқы нөмірінің шыққанына 90 жыл (1934)
- 19 қаңтар **«Отан», «Нұр-Отан», «Аманат»** партиясының құрылғанына 25 жыл (1999)
- 27 қаңтар* Жазушы **Кәмел Жүністегінің** туғанына 85 жыл (1939-2023)

Ақпан

- 1 ақпан Қазақ жазушысы, драматург, Абай атындағы Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты **Сәкен Жүнісовтың** 90 жылдық мерейтойы (1934-2006)
- 4 ақпан Ақын, драматург **Әбділдә Тәжібаевтың** туғанына 115 жыл (1909-1998)
- 10 ақпан **Қарағанды** қаласы мәртебесін бергеніне 90 жыл* (1934)
Жазушы, аудармашы **Хамза Абдуллиннің** туғанына 105 жыл (1919-2001)
Жазушы, аудармашы **Мұқан Мамажановтың** туғанына 95 жыл (1929-1996)
- 15 ақпан Актер, кинорежиссер, КСРО-ның халық әртісі **Шәкен Аймановтың** туғанына 110 жыл (1914 -1970)
Ауғанстан Демократиялық Республикасы аумағынан кеңес әскерлерінің шектеулі контингентінің шығарылғанына 35 жыл (1989)
- 20 ақпан Мемлекеттік және қоғам қайраткері **Ораз Жандосовтың** туғанына 125 жыл (1899-1938)

28 ақпан «Невада-Семей» халықаралық антиядролық қозғалысының құрылғанына 35 жыл (1989)

Наурыз

8 наурыз Қазақстанның халық әртісі **Әмина Өмірзақованың** туғанына 105 жыл (1919-2006)

15 наурыз** Балалар қаламгері **Галина Черноголовинаның** туғанына 95 жыл (1929-2015)

16 наурыз Жазушы, Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері **Қалдарбек Найманбаевтың** туғанына 85 жыл (1939-2004)

18 наурыз Жазушы, аудармашы, Қазақстанның халық жазушысы **Морис Симашконың** туғанына 100 жыл (1924-2001)

Сәуір

12 сәуір Ғалым, көрнекті геолог және металлург, Қазақстан Ғылым Академиясының негізін қалаушы және тұңғыш президенті **Қаныш Сәтпаевтың** туғанына 125 жыл (1899-1964)

20 сәуір Кеңес Одағының батыры, мерген **Әлия Молдағұлованың** туғанына 100 жыл (1924-1944)

22 сәуір* Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері, әнші, композитор **Жақсыкелді Сеиловтың** туғанына 75 жыл (1949-1997)

26 сәуір ҚР Мәдениет қайраткері, Қазақстан Журналистер Одағының мүшесі, тележурналист **Әли Тойжігіттің** туғанына 70 жыл (1954)

29 сәуір Ақын, журналист, аудармашы, ҚР Жазушылар одағының мүшесі **Ұлықбек Есдәулеттің** туғанына 70 жыл (1954)

Мамыр

4 мамыр Жазушы, сатирик **Оспанхан Әубәкіровтың** туғанына 90 жыл (1934-1986)

5 мамыр Ақын, драматург **Ілияс Жансүгіровтің** туғанына 130 жыл (1894-1938)

11 мамыр	Ғалым-археолог, әдебиеттанушы, өнертанушы, тарихшы, этнограф, Қазақстанның еңбек сіңірген ғылым қайраткері Әлкей Марғұланның туғанына 120 жыл (1904-1985)
15 мамыр	Поэт Сағи Жиенбаевтың туғанына 90 жыл (1934-1994)
24 мамыр	Ақын, журналист Сәбит Дөнентаевтің туғанына 130 жыл (1894-1933)
25 мамыр	Кеңес Одағының батыры, «Халық Қаһарманы», армия генералы Сағадат Нұрмағамбетовтің туғанына 100 жыл (1924- 2013)
28 мамыр	Этнограф, композитор Александр Затаевичтің туғанына 155 жыл (1869-1936)

Маусым

22 маусым	Халық ақыны, әнші және композитор Кенен Әзірбаевтің туғанына 140 жыл (1884-1976)
29 маусым*	Кеңес Одағының батыры Қазбек Нұржановтың туғанына 105 жыл (1919-1945)

Шілде

1 шілде	ҚР ғарышкері Талғат Мұсабаевтың қатысуымен «Союз ТМ-19» ғарыш кемесінің «Мир» орбиталық кешеніне ұшырылғанына 30 жыл (1994)

Тамыз

6 тамыз	Жазушы, ғалым-филолог Хасен Әдібаевтің туғанына 100 жыл (1924-2012)
9 тамыз*	Әскери ұшқыш, Кеңес Одағының батыры Нұркен Әбдіровтің туғанына 105 жыл (1919-1942)
23 тамыз	Ақын, Ақұштап Бақтыгерееваның туғанына 80 жыл (1944)
28 тамыз*	Қазақстанның халық әртісі Жүсіпбек Елебековтің туғанына 120 жыл (1904-1977)
Тамыз	«Денсаулық» журналының алғашқы нөмірінің шыққанына 95 жыл (1929)

Қыркүйек

- 5 қыркүйек* Композитор, Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері, Қазақстанның халық әртісі **Сыдық Мұхамеджановтың** туғанына 100 жыл (1924-1991)
- 21 қыркүйек Қазақстанның халық әртісі **Қапан Бадыровтың** туғанына 120 жыл (1904-2000)

Қазан

- 2 қазан* Қазақстанның халық әртісі, Қарағанды қаласының Құрметті азаматы **Жамиля Шашкинаның** туғанына 110 жыл (1914 - 2009)
- 5 қазан Жазушы-сатирик **Шон Смаханұлының** туғанына 100 жыл (1924-1988)
- 13 қазан** Балалар жазушысы, қазақ әдебитетінің классигі **Бердібек Соқпақбаевтің** туғанына 100 жыл (1924-1991)
- 15 қазан* Жазушы, мемлекеттік қайраткер **Сәкен Сейфуллиннің** туғанына 130 жыл (1894-1938)
- 19 қазан Ұлы Отан Соғысына қатысқан, «Халық Қаһарманы», Рейхстагта Жеңіс туын тіккен **Рақымжан Қошқарбаевтың** туғанына 100 жыл (1924-1988)
- 20 қазан Мемлекеттік және қоғам қайраткері, ғалым-тарихшы **Санжар Асфендияровтың** туғанына 135 жыл (1889-1938)
- 22 қазан Жазушы, аудармашы **Әбдіжәміл Нұрпейісовтің** туғанына 100 жыл (1924-2022)
- 28 қазан Жазушы, аудармашы, әдеби сыншы **Герольд Бельгердің** туғанына 90 жыл (1934-2015)

Қараша

- 4 қараша* Ақын, әдебиеттанушы **Бүркіт Искаковтың** туғанына 100 жыл (1924-1991)
- 7 қараша ** Балалар ақыны **Мүбәрак Жаманбалиновтың** туғанына 100 жыл (1924-2010)
- 11 қараша Жазушы **Берқайыр Аманшиннің** туғанына 100 жыл (1924-1985)
- 15 қараша Жазушы **Бейімбет Майлиннің** туғанына 130 жыл (1894-1938)
- 19 қараша Ақын **Михаил Балыкиннің** туғанына 100 жыл (1924-2000)

25 қараша * Ақын **Абдулла Салеховтың** туғанына 100 жыл (1929-2003)

Желтоқсан

- 6 желтоқсан Мемлекеттік және қоғам қайраткері, Абай атындағы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты **Әбіш Кекілбаевтің** туғанына 85 жыл (1939-2015)
- 15 желтоқсан Суретші, Қазақстанның еңбек сіңірген өнер қайраткері **Гульфайрус Исмаилованың** туғанына 95 жыл (1929-2013)
- 16 желтоқсан КСРО және Қазақстанның халық әртісі, КСРО және Қазақстанның Мемлекеттік сыйлығының лауреаты **Бибігүл Төлегенованың** туғанына 95 жыл (1929)
- 17 желтоқсан «**Егемен Қазақстан**» («Ұшқын», «Еңбекші қазақ») газетінің алғашқы нөмірінің шыққанына 105 жыл (1919)
- 20 желтоқсан * **Қарағанды облысы, Саран қаласы** мәртебесінің берілгеніне 70 жыл (1954)
Ұлытау облысы, Жезқазған қаласы мәртебесінің берілгеніне 70 жыл (1954)
- 22 желтоқсан ҚазКСР еңбек сіңірген жаттықтырушысы, бокстан КСРО Спорт шебері **Ғалым Жарылғаповтың** туғанына 85 жыл (1939-1984)
- 25 желтоқсан Қазақстанның халық жазушысы, Қазақстанның мемлекеттік сыйлығының лауреаты **Фариза Оңғарсынованың** туғанына 85 жыл (1939-2014)
- 26 желтоқсан Мемлекеттік және қоғам қайраткері **Тұрар Рысқұловтың** туғанына 130 жыл (1894-1938)
- 30 желтоқсан Қазақ қаламгері, драматург, аудармашы, әдебиет зерттеушісі **Жүсіпбек Аймауытовтың** туғанына 135 жыл (1889-1931)

Күні мен айы белгіленбеген атаулы күндер

995 жыл түркі ғалымы **Махмұд Қашқари** (1029 -1101)

930 жыл	ғалым, ағартушы, ақын-сопы Қожа Ахмет Яссауи (1094 -1166)
630 жыл	астроном ғалым Ұлықбек (1394 - 1449)
525 жыл	ғалым-тарихшы, әдебиетші, ақын философ, әскери қолбасшы Мұхаммед Қайдар Дулати (1499-1561)
380 жыл	«Жеті жарғы» заңдар жинағын әзірлеуге және қабылдауға үлес қосқан Тәуке хан басқармасы жанындағы Қазақ хандығының ықпалды биі Әйтеке Байбекұлы (1644-1700)
200 жыл*	Қарағанды көмір бассейнін ашушы Әппақ Байжанов (1824-1887) Қарағанды облысының Қарқаралы қаласының құрылғанына (1824)
190 жыл	ақын, композитор Біржан Сал , Біржан Қожағұлұлы (1834-1897)
160 жыл	композитор, ақын, танымал боксшы Балуана Шолақ , Нұрмағамбет Баймырзаұлы (1864-1919)
140 жыл	мемлекет қайраткері Әліби Жангелдин (1884-1953)
135 жыл	Қоғам қайраткері, тарихшы, ғалым Санжар Асфандияров (1889-1931)
125 жыл*	Жазушы, публицист, аудармашы Жұмағали Сарсеков (1899-1963)
110 жыл**	жазушы Саттар Ерубасев (1914-1937)
105 жыл	«Қазақ тілі» газетінің алғашқы нөмірінің шыққанына (1919)
90 жыл*	Н.В. Гоголь атындағы Қарағанды облыстық әмбебап ғылыми кітапханасының құрылғанына (1934)
85 жыл*	Қарағанды ботаникалық бағының құрылғанына (1939)
85 жыл	Қазақстан Композиторлар одағының құрылғанына (1939)
75 жыл	Семей полигонындағы алғашқы жер үсті атом жарылысының болғанына (1949)
70 жыл	Тың және тыңайған жерлерді игерудің басталғанына (1954)
50 жыл	«Жалын» журналының алғашқы нөмірінің шыққанына (1969)

2024 жылғы атаулы күндер (алыс және жақын шетел)

1 қаңтар	Ағылшын жазушысы Джэром Дэвид Сэлинджердің туғанына 105 жыл (1919-2010)
10 қаңтар**	Орыс балалар жазушысы, суретші Татьяна Александрованың туғанына 95 жыл (1929-1983)
12 қаңтар	Жапон жазушысы Харуки Муракамидің туғанына 75 жыл (1949)
17 қаңтар	Орыстың көрнекті жазушысы Даниил Граниннің (Герман) туғанына 105 жыл (1919-2017)
22 қаңтар**	Орыс балалар жазушысы Аркадий Гайдардың (Голиков) туғанына 120 жыл (1904-1941)
27 қаңтар**	Орыстың көрнекті жазушысы Павел Бажовтың туғанына 145 жыл (1879-1950)
2 ақпан	Сынақшы-ұшқыш, Кеңес Одағының батыры Валерий Чкаловтың туғанына 120 жыл (1904-1938)
8 ақпан	Орыстың ғалым - энциклопедисті Дмитрий Менделеевтің туғанына 190 жыл (1834-1907)
11 ақпан**	Орыс балалар жазушысы Виталий Бианкидің туғанына 130 жыл (1894-1959)
13 ақпан	Орыстың көрнекті мысалшы ақыны, драматург Иван Крыловтың туғанына 255 жыл (1769-1844)
2 наурыз	Орыстың көрнекті жазушысы, педагог Константин Ушинскийдің туғанына 200 жыл (1824-1871)
3 наурыз	Орыстың көрнекті жазушысы Юрий Олешиннің туғанына 125 жыл (1899-1960) Орыстың балалар жазушысы, ақын, аудармашы

	Ирина Токмакованың туғанына 95 жыл** (1929-2018)
6 наурыз	Орыс жазушысы Фазиль Искандердің туғанына 95 жыл (1929-2016)
9 наурыз	Орыстың космонавт-ұшқышы, космосқа алғаш ұшқан, Кеңес Одағының батыры Юрий Гагариннің туғанына 90 жыл (1934-1968)
14 наурыз	Неміс физигі, салыстырмалылық теорияның негізін қалаушы Альберт Эйнштейннің туғанына 145 жыл (1879-1955)
15 наурыз	Қаламгер, орыстың жазушысы Юрий Бондаревтің туғанына 100 жыл (1924 - 2020)
16 наурыз	Орыс жазушысы, фантаст Александр Беляевтің туғанына 140 жыл (1884-1942)
27 наурыз**	Ресей балалар жазушысы Дмитрий Емецтің туғанына 50 жыл (1974)
1 мамыр	Ғалым-биолог, жазушы Игорь Акимушкиннің туғанына 95 жыл (1929-1993)
	Орыс жазушысы Виктор Астафьевтің туғанына 100 жыл (1924-2001)
	Ағылшын жазушысы Джером Клапка Джеромның туғанына 165 жыл (1859-1927)
7 мамыр **	Орыстың балалар жазушысы Ирина Стрелкованың туғанына 100 жыл (1924-2006)
9 мамыр	Орыстың қаламгер ақыны, композитор, сценарист Болат Окуджавтың туғанына 100 жыл (1924-1997)
10 мамыр	Орыстың қаламгер ақыны Юлия Друниннің туғанына 100 жыл (1924-1991)
11 мамыр	Ағылшын жазушысы Этель Лилиан Войничтің туғанына 160 жыл (1864-1960)
16 мамыр **	«Мурзилка» балалар журналының бірінші

	нөмірінің жарыққа шыққанына 100 жыл (1924)
22 мамыр	Ағылшын жазушысы Артур Конан Дойлдың туғанына 165 жыл (1859-1930)
6 маусым	Орыстың қаламгер ақыны Александр Пушкиннің туғанына 225 жыл (1799-1837)
19 маусым	Белорусс жазушысы Василий Быковтың туғанына 100 жыл (1924-2003)
23 маусым	Орыстың қаламгер ақыны Анна Ахматованың туғанына 135 жыл (1889-1966)
12 шілде	Орыс жазушысы, аудармашы Николай Раевскийдің туғанына 130 жыл (1894-1988)
21 шілде	Американдық жазушы, әдебиет саласы бойынша Нобель сыйлығының лауреаты (1954) Эрнест Хемингуэйдің туғанына 125 жыл (1899-1961)
25 шілде	Орыс жазушысы, сценарист, кинорежиссер, актер Василий Шукшиннің туғанына 95 жыл (1929-1974)
15 қыркүйек	Американдық жазушы Джеймс Фенимор Купердің туғанына 235 жыл (1789-1851)
29 қыркүйек	Орыстың қаламгер жазушысы Николай Островскийдің туғанына 120 жыл (1904-1936)
15 қазан	Орыстың қаламгер жазушысы, ақын Михаил Лермонтовтің туғанына 210 жыл (1814-1841)
24 қараша **	Американдық балалар жазушысы Фрэнсис Элиза Ходжсон Бёрнеттің туғанына 175 жыл (1849-1924)
10 желтоқсан**	Шотланд жазушысы, балаларға арналған ертегілердің авторы Джордж Макдональдтің туғанына 200 жыл (1824-1905)

**Қазақстандық авторлардың
2024 жылғы мерейтойлық кітаптары**

130 жыл	«Қыз Жібек» лиро-эпикалық поэмасының бірінші кітабының алғаш рет шыққанына (1894)
125 жыл	«Алпамыс батыр» эпосы алғаш шыққан (1899)
115 жыл	А. Байтұрсыновтың «Қырық мысал» аудармалар жинағының жарық көргеніне (1909)
110 жыл	С. Торайғыровтың «Қамар сұлу» романы (1914) Б. Майлиннің «Шұғаның белгісі» повесі (1914)
100 жыл	С. Сейфуллиннің «Домбыра» поэмасы (1924)
95 жыл	Ғ. Мұстафиннің «Ер Шойын. Очерк. Қарағанды» (1929) М. Зверевтің «Белый марал» повесі (1929)
85 жыл	С. Ерубаевтің «Мои сверстники» романына (1939)
80 жыл	А. Әбішевтің «Төлеген Тоқтаров» повесі (1944)
75 жыл	Ж. Молдағалиевтің «Жеңіс жырлары» өлеңдер жинағы (1949)
70 жыл	К. Кайсеновтың «Юные партизаны» повесі (1954)
65 жыл	З. Шашкинаның «Темір қазық» повесі (1959) Б. Момышұлының «Москва үшін шайқас» шығармашылығы (1959)
60 жыл	З. Шашкинаның «Өмір тынысы» повесі (1964) К. Қайсеновтың «Партизанской тропой» (1964) А. Әлімжановтың «Синие горы» повесі (1964) О. Сүлейменовтың «Доброе время Восхода» (1964) кітабына
55 жыл	А. Әбішевтің «Найзағай» романы (1969) С. Санбаевтың «Белая аруана» повесі (1969) А. Әлімжановтың «Стрела Махамбета» романына (1969) О. Сүлейменовтың «Глиняная книга» кітабына (1969)
50 жыл	А. Әлімжановтың «Гонец» романы (1974) С. Бақбергеновтың «Дина» повесінің орыс нұсқасы (1974) Б. Момышұлы «Ұшқан ұя» повесі (1974) Б. Соқпақбаева «Мертвые не возвращаются» романы (1 том -1967, 2 том -1974) Ғ. Мүсіреповтың «Ұлпан» әңгімесі (1974)

45 жыл	С. Бақбергеновтың «Он үшінші ойыншы» повесі (1979) С. Жүнісовтың «Ахан-Серэ» дилогиясының орыс нұсқасы (1979) А. Дуйсенбиевтің «Если бы я был сильным» өлеңдер жинағы (1979) Қ. Баянбаевтің «Богатыри под дождем» өлеңдер жинағы (1979) Қ. Баянбаевтің «Зайчик в очках» өлеңдер және ертегілер жинағы (1979)
40 жыл	К. Әзірбаевтің «Песни гор и степей» өлеңдер жинағы (1984)
35 жыл	С. Бақбергеновтың «Сказание о Золотом человеке» ертегі-аңызы (1989) О. Сүлейменовтің «От января до апреля» кітабы (1989)

Шетелдік авторлардың 2024 жылғы мерейтойлық кітаптары

305 жыл	Д.Дефоның «Жизнь и удивительные приключения Робинзона Крузо» кітабына (1719)
195 жыл	А. Погорельскийдің «Чёрная курица, или Подземные жители» кітабына (1829)
200 жыл	А.С. Грибоедовтың «Горе от ума» кітабы (1824)
190 жыл	А.С. Пушкиннің «Пиковая Дама» (1834), «Сказка о Золотом петушке» (1834) кітаптарына П.П. Ершовтың «Конёк-Горбунок» кітабына (1834) В.Ф. Одоевскийдің «Городок в табакерке» кітабына (1834)
180 жыл	Х.К. Андерсеннің «Снежная королева» кітабына (1844) А. Дюманың «Три мушкетёра» кітабына (1844)
175 жыл	Х.К. Андерсеннің «Оле-Лукойе» кітабына (1849)
170 жыл	И.С. Тургеневтің «Муму» кітабына (1854)
165 жыл	И.А. Гончаровтың «Обломов» кітабына (1859) А.Н Островскийдің «Гроза» кітабына (1859)
155 жыл	Ж. Верннің «20 000 лье под водой» кітабына (1869)
140 жыл	М. Твеннің «Приключения Гекльберри Финна»

	кітабына (1884)
130 жыл	Р.Д. Киплингтің «Книга джунглей» («Маугли») кітабына (1894)
100 жыл	К.И. Чуковскийдің «Мухина свадьба» («Муха-Цокотуха») кітабына (1924)
95 жыл	С.Я. Маршактың «Усатый-полосатый» кітабына (1929)
	К.И. Чуковскийдің «Айболит» кітабына (1929)
90 жыл	Н.А. Островскийдің «Как закалялась сталь» кітабына (1934)
	П. Трэверстің «Мэри Поппинс» кітабына (1934)
85 жыл	П.П. Бажовтың «Малахитовая шкатулка» кітабына (1939)
	А.М.Волковтың «Волшебник Изумрудного города» кітабына (1939)
	А.П. Гайдардың «Судьба барабанщика» кітабына (1939)
	А.П. Гайдардың «Чук и Гек» кітабына (1939)
	Л. Пантелеевтің «Ленька Пантелеев» кітабына (1939)
	К.Г.Паустовскийдің «Мещерская сторона» кітабына (1939)
	Р.И. Фраерманның «Дикая собака Динго, или Повесть о первой любви» кітабына (1939)
80 жыл	В.А. Кавериннің «Два капитана» кітабына (1944)
75 жыл	Л.А. Кассильдің «Улица младшего сына» кітабына (1949)
	Н.Н. Носовтың «Весёлая семейка» кітабына (1949)
70 жыл	Н.Н.Носовтың «Приключения Незнайки и его друзей» кітабына (1954)
55 жыл	Б.Л. Васильевтің «А зори здесь тихие...» кітабына (1969)
50 жыл	Б.Л. Васильевтің «В списках не значился» кітабына (1974)

Абай атындағы ОБК қорынан қазақстандық балалар авторларының мерейтойларына арналған ақпараттық анықтама және әдебиеттер тізімі

15 наурыз – балалар жазушысы Галина Черноголовинаның туғанына 95 жыл (1929-2015)

Галина Васильевна Черноголовина 1929 жылы Омбы облысында дүниеге келген. Хабаровск мемлекеттік педагогикалық институтын бітірген.

Еңбек жолын мектепте мұғалім болып бастаған. 1960 жылы «Цветы голубики» атты алғашқы әңгімелер жинағы жарық көрген, екі жылдан кейін балаларға арналған «Веселые странички о братце и сестричке», «Мальчик-Мазайчик» және «Капельки амурские» үш кітабы шыққан.

1961 жылы Қиыр Шығыстан Кубанға, 1963 жылы Алматыға көшіп келеді. Г.В. Черноголовина Қазақстанда балалар жазушысы ретінде ғана емес, сонымен қатар талантты публицист, «Тың» адамдары туралы повестер мен романдардың авторы ретінде де танымал. Бірнеше жыл бойы «Простор» журналының бас редакторының орынбасары, Қазақстан Жазушылар одағының орыс әдебиеті жөніндегі кеңестің төрағасы болды. Қайта құру жылдарында ол «Апрель» қоғамдық-әдеби қозғалысында, кейінірек газеттерде және радиода жұмыс істеген.

1965 жылы оқырмандар Г. Черноголовинаның «Хрустальный лес», «Робот на час», «Ванька-Встанька Новосел» әңгімелерімен танысты. Жазушы 1966 жылы «Лодка в протоке», 1969 жылы «Свеча за красным стеклом» повестерін жариялады. Сондай-ақ, жазушының әр жылдары «Тыныштык - маленькая ласточка» (1971), «Теплая краюшка» (1972), «Июнь без дождей» повесі (1973), «Три волшебных билета» (1974), «Земля потомков» (целина туралы очерк, 1976), «Два дня до весны» (роман, 1977), «Чудо-каравай» (1986) әңгімелері жарық көрді. 1973 жылы Галина Черноголовина республикалық жазушылар ұйымының орыс әдебиеті кеңесінің төрағасы болып сайланды.

1993 жылы Ресейге көшіп, 1994 жылдан бастап «Протвино» қаласында тұрған. 2003 жылы Е.Р. Дашкова атындағы Мәскеу гуманитарлық институтының баспасында «Княгиня Северной Весны» кітабы жарық көрді, оған поэтикалық трилогия мен «Венок для Княгини» өлеңдер циклі енген. «Детство мое грозное...» повесі «Дети войны. Дети о войне» жинағында жарияланған.

Г.В. Черноголовинаның 2014 жылы көзі тірісінде жарық көрген «Вечерний романс» соңғы өлеңдер жинағы Ресей Жазушылар Одағының «2014 жылдың үздік кітабы» грамотасымен марапатталған. 2015 жылы бұл кітап «Роберт Рождественский» атындағы Мәскеу Облыстық сыйлығына қатысып, «Зрелое перо» номинациясы бойынша Мәскеу облысының мәдениет Министрінің дипломына ие болды.

Г.В. Черноголовина 2015 жылдың 4 шілдесінде қайтыс болды.

Шығармалары:

1. Встречный иск / Г.Черноголовина. - Алма-ата : Жазушы, 1989.— 256 с. : ил.
2. Земля потомков : очерки и целине / Г. В. Черноголовина. - Алма-Ата : Кайнар, 1976. - 204 с.
3. Курлышка : повесть / Г. Черноголовина ; худож. К. Безбородова . - М. : Дет. лит., 1980. - 112 с. : цв. ил.
4. Мальчик-мазайчик : рассказы / Г. Черноголовина ; худож. В. В. Васильев. - Хабаровск : Хабаровское кн. изд-во, 1962. - 64 с. : ил.
5. Теплая краюшка : повесть / Г. Черноголовина ; худож. В. Самойлов. - М. : Дет. лит., 1978. - 96 с. : ил.
6. Три волшебных билета : повесть / Г. В. Черноголовина. - Алматы : Жазушы, 1974. - 152 с.
7. Тыныштык - маленькая ласточка : рассказ / Г.Черноголовина ; худож. В. Безелюк. - Алма-Ата : Жазушы, 1971. - 12 с. : цв. ил.
8. Хрустальный лес : рассказы и повесть / Г. В. Черноголовина ; худож. В. Самойлов. - М. : Дет. лит., 1975. - 160 с. : ил.
9. Чудо- каравай / Г. Черноголовина. - Алма-Ата : Жалын, 1986. - 136 с.

13 қазан – балалар жазушы, қазақ әдебиетінің классигі Бердібек Соқпақбаевтің туғанына 100 жыл (1924-1991)

Бердібек Ыдырысұлы Соқпақбаев Алматы облысы Нарынкөл ауданы Қостөбе ауылында дүниеге келген. «Абай атындағы Қазақ педагогикалық институтының» филология факультетін бітірген. Бірнеше жыл ауыл мектебінде мұғалім болған. «Қазақфильм» киностудиясында, «Қазақ әдебиеті», газеті мен «Балдырған» журналының редакциясында редактор болып жұмыс істеді. КСРО Жазушылар Одағы жанындағы Жоғары әдеби курстарды бітірген. Бердібек Соқпақбаев балалар әдебиеті бойынша кеңесші болып жұмыс істеген. Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі.

Жазушы болғаннан кейін автор балаларға көптеген қызықты әңгімелер мен романдар жазды. Олардың кейбіреулері шет тілдеріне аударылған және басқа да шет елдердің балаларына белгілі.

Жазушы 209-ға жуық кітап шығарған: «Бұлақ» өлеңдер жинағы, «Чемпион», «Алыс ауылда», «Менің атым Қожа», «Балалық шаққа саяхат», «Қайдасың, Гаухар?», «Өлгендер қайтып келмейді» романы және тағы да басқалары. Жазушы бірнеше пьесалар мен киносценарийлердің авторы.

1967 жылы сценарийі бойынша түсірілген «Менің атым Қожа» көркем фильмі «Канн» халықаралық кинофестивалінде марапатқа ие болды.

Қазақ әдебиетінің классигі, балалар жазушысы Бердібек Соқпақбаев 1991 жылы 24 шілдеде Алматы қаласында қайтыс болды.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Соқпақбаев, Б. Ана жүрегі // Соғыс және жеңіс : өлеңдер, әңгімелер, поэмалар, повестер / құраст. Қ. Омарұлы. - Алматы : Балауса, 1995. – 135-140 б.

2. Аяжан : повесть пен әңгімелер / Б. Соқпақбаев. - Қарағанды : Qasym баспа үйі, 2021. - 86 б. - (Qasym kitaphanasy).

3. Әжесінің баласы : әңгімелер мен повестер / Б. Соқпақбаев. - Алматы : Жазушы, 2003. - 240 б.
4. Балалық шаққа саяхат : повесть / Б. Соқпақбаев. - Қарағанды : Qasym баспа үйі, 2020. - 334 б. - (Qasym kitaphanasy).
5. Жекпе-жек : повесть / Б. Соқпақбаев. - Қарағанды : Qasym баспа үйі, 2021. - 198 б. - (Qasym kitaphanasy).
6. Ергежейлілер еліне саяхат : хикаят, әңгімелер / Б. Соқпақбаев. - Нұр-Сұлтан : Mugaba, 2020. - 96 б. - (Qasym kitaphanasy).
7. Колхоз стадионында / Б. Соқпақбаев // Тарту : әңгімелер жинағы / ред., құраст. Д. Досжанов. - Алматы : Жазушы, 1967. - 160 б.
6. Мен қалай үйлендім / Б. Соқпақбаев // Парасат. - 2014. – №11. – 19 б.
7. Менің атым Қожа : повесть / Б. Соқпақбаев. - Нұр-Сұлтан : Mugaba, 2020. - 144 б. - (Qasym kitaphanasy).
8. Өлгендер қайтып келмейді : роман және әңгімелер / Б. Соқпақбаев. - Алматы : Жазушы, 1979. - 464 б.
10. Повестер, ертегілер / Б. Соқпақбаев, М. Тиесов. – Алматы : Жалын, 1990. - 480 б. - (Қазақ балалар әдебиетінің кітапханасы).
11. Таңдамалы : роман, хикаяттар, әңгімелер / Б. Соқпақбаев. - Алматы : ҚАЗАҚПАРАТ, 2018. - 1116 б. – (Әдебиет әлемі).

Орыс тілінде

1. Компас / Б. Сокпакбаев. - Алматы : Казгослитиздат, 1963. - 15 с.
2. Меня зовут Кожа : повести / Б. Сокпакбаев. - Алма-Ата : Жалын, 1986. - 101 с.
3. Мертвые не возвращаются : роман / Б. Сокпакбаев. - Алма-Ата : Жазушы, 1984. - 288 с..
4. Путешествие в детство / Б. Сокпакбаев. - Алма-Ата : Жалын, 1990. - 480 с.
5. Чемпион : повести и рассказы / Б.Сокпакбаев. - Алма-Ата : Жалын, 1985. - 384 с.
6. Я еще вернусь : повести и рассказы / Б. Сокпакбаев. - Алма-Ата : Жазушы, 1969. - 227 с.

4 қараша - ақын, әдебиеттанушы Бүркіт Ысқақовтың туғанына 100 жыл (1924-1991)

Бүркіт Ысқақов 1924 жылы 4 қарашада Қарағанды облысы, Нұра ауданы, Көкмөлдір ауылында дүниеге келген. 1939 жылдан бастап Қарағанды газеттерінде өлеңдер жариялайды. 1942 жылы Қарағандыдағы мұғалімдер институтын бітіргеннен кейін Бүркіт Ысқақов майданға аттанып, соғыстың соңына дейін Отанын азат ету үшін шайқастарға қатысып, II дәрежелі Отан соғысы орденімен және медальдармен марапатталған.

Майданнан оралып, Қарағанды «Орталық Қазақстан» газетінде әдеби қызметкер болып жұмыс істеген және ақын Доскей Әлімбаевтың хатшысы қызметін атқарған. 1946 жылы «Қазақ филологиясы» мамандығы бойынша Қазақ мемлекеттік университетінің аспиранты болған. «Лениншіл жас» газетінің редакциясында бөлім меңгерушісі қызметінде жүргенде «Қараганда – сокровищница Казахстана», «Сердце Сары-Арки», «На берегу величественной Нуры» очерктері басылып шыққан, жазушы бұл шығармаларында әлеуметтік мәселелерді көтеріп, Орталық Қазақстанның еңбеккерлері туралы жазған.

Бүркіт Ысқақов – «Есеп» (Елін сүйген ерлер партиясы) заңсыз ұйымының идеялық жетекшісі және шабыттандырушысы болған. 1950 жылы тұтқындалып, «Космополитизм және ұлттық буржуазиялық идеология» деп айыпталып, 25 жылға сотталған, «Степлакта» қызмет еткен.

1950 жылдардың ортасында оңалтудан кейін белгілі жазушылар Мұхтар Әуезов пен Ғабит Мүсіреповтің қолдауының арқасында өзінің «Лениншіл жас» газетіне қайта оралды. 1970 жылдан бастап Ғылым Академиясының М. Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының ғылыми қызметкері, филология ғылымдарының кандидаты қызметтерін атқарған. Қазақ әдебиетінің Еділ халықтарының әдебиетімен идеялық-шығармашылық байланыстары туралы докторлық диссертациясын жазған, бірақ оны қорғап үлгермеген. Жазушының бұл қолжазбасы ғылым академиясының кітапханасында сақталған.

Бүркіт Ысқақов - Қазақстан Жазушылар Одағының мүшесі. Ол қазақ әдебиеттануында және қазақ поэзиясында елеулі із қалдырды.

1958 жылы «Твоя родина» атты алғашқы өлеңдер жинағы, одан кейін «Шабыт шуағы», «Әлемнің әлемі», «Өлеңді жылдар», «Шындық дауысы» атты өлеңдер жинағы жарық көрді. Кейінгі жылдары «Маленький театр» (1959), «Слушаю Москву» (1962), «Если ты умелый» (1965), «Усердные помощники» (1967), «Почему у ласточки хвост рожками?» (1969), «Твои стихи» (1974), «Годы в песнях» (1978) шығармалары жарыққа шықты.

Ол балалар мен жасөспірімдерге арналған көптеген өлеңдер, әндер мен театр пьесаларын жазған. Б. Ысқақов А.Пушкин, М.Лермонтов, И.Франко, Л.Украинка, В.Маяковский және басқа да шетел жазушыларының бірқатар шығармаларын аударған.

Бүркіт Ысқақов «Қарлығаштың құйрығы неге айыр» атты алғашқы қазақ анимациялық фильмінің сценарий авторы.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Әлімнің әлегі : мектеп сахнасына лайықталған бір актілі пьесалар мен ән-өлеңдер / Б. Ысқақов. - Алматы : Өнер, 1987. - 120 б.
2. Шабыт шуағы : өлеңдер, поэма / Б. Ысқақов. - Алматы : Жазушы, 1984. - 88 б.

7 қараша – балалар ақыны Мүбарак Жаманбалиновтың туғанына 100 жыл (1924-2010)

Мүбарак Кәрімұлы Жаманбалинов Павлодар облысы Железин ауданы Тәттімбет ауылында дүниеге келген.

Отбасы 1931 жылы Новосибирск облысына көшкен, ақынның балалық және жасөспірімдік жылдары осында өтті.

Ауыл шаруашылығы мектебін бітірген Мүбарак Кәрімұлы бірнеше жыл Новосибирск облысының Татар ауылында агроном болып жұмыс істеді. Кейін Омбы қаласындағы педагогикалық училищеге оқуға түседі. Педагогикалық училищені бітірген соң Новосибирск облысы

Чан ауданының Забулгин бастауыш мектебінде бастауыш сынып мұғалімі болып жұмыс істеді.

Алғашқы өлеңдері 1952 жылы «Пионер» журналында, «Қазақстан пионері» газетінде жарық көрді.

М.Жаманбалинов Павлодар облыстық «Қызыл ту» газетіне шақырылып, Ертіске көшеді, КСРО Журналистер одағының мүшелігіне қабылданды. Ол журналистикада шамамен 40 жыл жұмыс істеді.

1956 жылы «Айна бұлақ» лирикалық атауымен алғашқы өлеңдер жинағы жарық көрді. Сонымен қатар, «Привет» (1962), «Ветерок с Иртыша» (1963), «Маленьким друзьям» (1965), «Мой брат» (1970), «Детям» (1974), «Дятел врач» (1985) және тағы басқа жинақтары шықты. 1974 жылы ақынның балаларға арналған «Дитя, как распустившийся цветок» таңдаулы шығармаларының жинағы жарық көрді.

1970 жылы Қазақстан Жазушылар одағына қабылданды. 1987 жылы Қазақ КСР еңбек сіңірген мәдениет қызметкері атанады, «Қазақстанның құрметті журналисі», «Облыс алдындағы еңбегі үшін» төсбелгісінің, көптеген наградалар мен медальдардың, құрмет грамоталары мен дипломдардың иегері. Жазушы, 2010 жылдың 20 қаңтарында қайтыс болды.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Алма ағашы : өлеңдер, ертегілер, жұмбақтар, жаңылтпаштар / М. Жаманбалинов. - Алматы : Раритет, 2011. - 288 б. - (Балалар әдебиеті).
2. Ашық күн / М. Жаманбалинов. - Алматы : Жалын, 1977. - 84 б.
3. Жауқазын / М. Жаманбалинов. - Павлодар : ЭКО, 2001. - 207 б.
4. Керік пен піл; Дәрігер аю мен қорқау қасқыр : ертегі / М. Жаманбалинов. - Алматы : Ол-Жас, 2012. - 15 б. - (Ертегі-бөбек ертеңі).
5. Мықтылардың мықтысы : өлеңдер, мысалдар, жаңылтпаштар, жұмбақтар, ертегілер / М. Жаманбалинов. - Алматы : Жазушы, 2003. - 160 б. - (Қазақ балалар әдебиетінің қазынасы).

6. Өлеңдер, ертегілер / М. Жаманбалинов, Ә. Дүйсенбиев. - Алматы : Балауса, 1992. - 432 б. - (Қазақ балалар әдебиетінің кітапханасы).

7. Толқын : өлеңдер / М. Жаманбалинов. - Алматы : Жалын, 1979. - 95 б.

Орыс тілінде

1. Дятел-врач : стихи / М. Жаманбалинов. - Алматы : Жалын, 1985. - 8 с.

2. Солнечный день / М.Жаманбалинов. - Алматы : Жалын, 1987. - 64 с.

Жазушы, аудармашы, журналист Саттар Ерубаеттың туғанына 110 жыл (1914-1937)

Ерубает Саттар Асқарұлы 1914 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Түркістан ауданы Арыс совхозында дүниеге келген. Түркістан балалар үйінің жеті жылдық мектебін бітіргеннен кейін Саттар Ерубает ҚазАССР халық комиссариаты жоғары оқу орнының жанындағы дайындық курстарында оқиды. Ол Ленинград институтының тарих, философия және лингвистика факультетінің түлегі және Ленинград университетінің аспирантурасын аяқтаған.

С.Ерубаетты аспирантурада қалдырады, бірақ жас Қазақстан Республикасы ұлттық кадрларға мұқтаж болып, туған еліне қайта оралады. Алматы қаласындағы педагогикалық институттың қазақ әдебиеті кафедрасының доценті, «Ленинская смена» газетінің бөлім меңгерушісі, «Лениншіл жас» газеті редакторының орынбасары және бір мезгілде «Пионер» газетінің редакторы болып жұмыс істейді.

Республикалық жасөспірімдер басылымдарындағы жұмыс жазушының бойындағы жас журналист, жазушы және публицистік таланттарын айқын көрсетеді. Оның дәлелі – С.Ерубаеттың орыс және қазақ тілдерінде жазған көптеген очерктері, мақалалары және новеллалары мен өлеңдері.

1934 жылы С. Ерубает бастауыш және орта мектептерге арналған оқу құралдарын құрастырушылар мен аудармашылар қатарына қосылады.

1934 жылы Қазақстан жазушыларының I Съезін дайындауға және өткізуге белсенді қатысады. КСРО Жазушылар одағының мүшелігіне қабылданды.

1934-1935 жылдары жас жазушы Қарағандыда жұмыс істейді, Қарағандыда жастар газетінің редакторы болып жұмыс істейді. Ол көптеген публицистикалық және әдеби шығармаларды кеншілер астанасы мен кеншілерге арнаған.

Қарағанды жерінде В. Маяковский, И. Эренбург, жапон жазушысы Ф. Сейкици, неміс антифашистері С. Глесс, П. Байскофф, В. Шенштедтің әдеби аудармаларымен айналысады. Газеттегі жұмыс шындықты тереңірек түсінуге, кеншілермен және олардың күнделікті өмірімен танысуға, Болашақ «Менің құрдастарым» романына материал жинауға мүмкіндік береді.

Саттар Асқарұлы «Бақыт», «Мәңгілік өмір», «О будущей войне», «Өмір көркемдігі» новеллаларының; «Өмір туралы рапорт», «Песнь о бессмертии», «Осенний фрагмент», «Песня поэта», «Үш шахтер туралы баллада» балладалардың; «Жалқ аулар» («Лодыри», 1933) сатиралық әңгімелері және басқа да шығармалардың авторы болып табылады.

Саттар Ерубаеттың жарқын жалынмен жанып тұрған өмірін ажал тоқтатты. Ол 23 жасар жас жігіт шағында қайтыс болды, бірақ артынан құнды әдеби мұра қалдырып үлгерді.

1966 ж. қайтыс болғаннан кейін С. Ерубает Қазақстандағы Ленин комсомолы сыйлығының бірінші лауреаты атанды және комсомолдың 50 жылдығына (1968 ж.) орай Николай Островский атындағы сыйлыққа ие болды. Оның есімі Бүкілодақтық еске алу тақтасында мәңгі қалды.

1957 жылы оның таңдалған өлеңдерінің, новеллаларының, әңгімелері мен очерктерінің бір томдығы басылып шықты. 1989 жылы Түркістанда мемориалдық мұражай ашылып, 1995 жылы Саттар Ерубает атындағы әдеби-мәдени мұражай және ескерткіш болып қайта құрылды.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Мәңгілік өмір: новеллалар, роман, балладалар мен жырлар / С. Ерубаев. - Алматы : Жазушы, 1993. - 544 б.
2. Мәңгілік өмір туралы жыр : өлең / С. Ерубаев ; суретш. А. Островский . - Алматы : Жазушы, 1972. - 12 б.
3. Менің құрдастарым / С. Ерубаев. - Астана : Фолиант, 2014. - 320 б. - (Сарыарқа кітапханасы).

Орыс тілінде

1. Мои сверстники : роман / С. Ерубаев. - Алма-Ата : Казгослитиздат, 1957. - 143 с.
2. Мои ровесники : роман, новеллы / С. Ерубаев ; пер. Е. Сыздыков. - Алма-ата : Жалын, 1985. - 272 с.
3. О будущей войне / С. Ерубаев // Антология современной казахстанской научной фантастики : в 3 т. Т.1 - Алматы : Сораба, 2012. – С.19 – 46. - (Библиотека научной фантастики Казахстана).

Абай атындағы ОБК қорынан шетелдік балалар авторларының мерейтойларына арналған ақпараттық анықтама және әдебиеттер тізімі

10 қаңтар – орыс балалар жазушысы және суретші Татьяна Александрованың туғанына 95 жыл (1929-1983)

Татьяна Ивановна Александрова Қазан қаласында дүниеге келген, бірақ оның балалық шағы Мәскеуде өткен. Ол сурет салуға ерте қызығушылық танытқан, көптеген әңгімелер мен ертегілер жазған.

Ол Т.А. Луговскаяның жетекшілігімен өнер студиясында оқиды, мектептен кейін кинематография институтының анимация бөлімін бітірді.

«Союзмультфильм» киностудиясында жұмыс істеді, Пединстутта сабақ берді, Пионерлер сарайында Балалар көркемсурет студиясын басқарды.

1977 жылы домовенок Кузька туралы алғашқы кітабы жарық көрді, оның алғы сөзін жазушы (Татьяна Ивановнаның күйеуі) - Валентин Берестов жазған. Содан кейін «Сундучок с

игрушками», «Игрушечная школа» кітаптары жарық көрді және Берестовпен бірге «Катя в игрушечном городе» ертегісі жазылды.

Балалар жазушысы, суретші Татьяна Александрова 1983 жылы 22 желтоқсанда Мәскеуде қайтыс болды. Т.И. Александрова қайтыс болғаннан кейін домовенок туралы алғашқы мультфильм «Дом для Кузьки» жарыққа шықты.

Шығармалары

1. Волшебный сад : сказки / Т. Александрова ; худож. Е. Монин. – М. : Малыш, 1974. - 22 с.
2. Домовенок Кузька : сказка / Т. Александрова. - М. : Эксмо, 2007. - 144 с. - (Все произведения для начальной школы).
3. Катя в игрушечном городе : повесть-сказка / Т. Александрова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Московский клуб, 1993. - 126 с. : цв. ил.
4. Кузька : сказка / Т. Александрова ; худож. Г. Александрова. – М. : Дет. лит., 1986. - 127 с.
5. Кузька в лесу : сказочная повесть / Т. Александрова; худож. Н. Субочева. - М. : РОСМЭН, 2017. - 48 с. - (Детская библиотека).
6. Кузька в новой квартире : повесть-сказка / Т. Александрова ; худож. Р. Чайко. - М. : Дет. лит., 1977. - 48 с. : ил.
7. Кузька в новом доме : сказочная повесть / Т. Александрова ; худож. Н. Субочева. - М. : РОСМЭН, 2017. - 48 с. - (Детская библиотека).
8. Кузька у Бабы-яги : сказочная повесть / Т. Александрова; худож. Н. Субочева. - М. : РОСМЭН, 2017. - 80 с. - (Детская библиотека).
9. Родительский дом / Т. А. Александрова. - М. : Знание, 1987. - 95 с. : ил. - (Нар. ун-т. Пед. Фак.).
10. Сказки / Т. Александрова ; худож. Т. Александрова. – М. : Дет. лит., 1989. - 175 с.

**22 қаңтар – орыс балалар жазушы Аркадий Гайдардың
(Голиков) туғанына 120 жыл (1904-1941)**

Аркадий Петрович Гайдар (Голиков) Курск губерниясының Льгов қаласында дүниеге келген. Балалық шағы Нижний Новгород облысының Шағын қаласы Арзамаста өтті.

Ол жергілікті «Молот» газетінде жұмыс істеді, онда ол өзінің өлеңдерін алғаш рет жариялады. 1918 жылы ол большевиктер қатарына қосылып, Қызыл Армияда (өз жасын жасырып, ерікті), 1919 жылы Мәскеу мен Киевтегі командалық курстарда, содан кейін Мәскеу жоғары атқыштар мектебінде оқыды. 1921 жылы 17 жасында Нижний Новгород полкінің бөлім командирі болған. Кавказ майданында, Донда, Сочиде, Хакасияда соғысқан.

1924 жылы денсаулығына байланысты армиядан шыққан.

«Гайдар» бүркеншік атымен (түркі сөзі – «алда келе жатқан шабандоз») алғаш рет 1925 жылы Пермь қаласында құрылған «Угловой дом» романына қол қояды. Пермьдегі «Звезда» газетінде және басқа басылымдарда фельетондар, өлеңдер, Орта Азияға саяхат туралы жазбалары жарияланады.

Аркадий Гайдардың көптеген шығармалары 1925 жылы басылған. Жазушының ең танымал шығармалары – «Тимур и его команда», «Чук и Гек», «Школа», «Дальние страны» және тағы басқалары. Ұлы Отан соғысы басталған кезде «Комсомольская правда» газетінің соғыс тілшісі ретінде қызмет ете бастады. 1941 жылдың тамыз-қыркүйек айларында «Мурзилка» журналында балаларға арналған «Горячий камень» - шындықты түсіну жолындағы бірегейлік, сөзсіз қиындықтар мен қателіктер туралы философиялық ертегісі жарық көрді.

А.Гайдар жасына, сипатына және түріне қарай әр түрлі «балалар» кейіпкерлерінің спектрі (олардың арасында көптеген «жағымсыз» кейіпкерлер де бар: Мальчиш-Плохиш, Мишка Квакин, «Тимур және оның командасы» және т.б.) сонымен қатар мектеп жасына дейінгі балаларға арналған миниатюралық әңгімелердің (Василий Крюков, Маруся және т.б.). кейіпкерлері де толықтырады.

Гайдардың көптеген шығармалары сахналанған және фильм ретінде түсірілген («Чук и Гек» фильмдері, 1953 ж. реж. И.В. Лукинский; «Школа мужества», 1954 ж. реж. В.П.Басов

және М.В.Корчагин; «Судьба барабанщика», 1956 ж. реж. В.В.Эйсымонт және т.б.)

Аркадий Гайдар 1941 жылы 26 қазанда Черкасс облысының Канев ауданы Леплява ауылының маңында шайқаста қаза тапты.

Шығармалары

Қазақ тілінде

1. Мектеп : повесть / А. Гайдар; ауд. Ғ. Аманғалиев, Л. Серғазина. – Алматы: Қазақтың мемлекеттік оқу-құралдар баспасы, 1950.- 255 б.

2. Тимур және оның командасы : повесть / А. Гайдар ; ауд. Ә. Көшімов ; сур. В. Мерзляков. - 3-е изд. - Алматы : Қазақтың мемлекеттік көркем әдебиет баспасы, 1964. - 76 б. : ил. - (Мектеп кітапханасы).

3. Чук пен Гек : әңгіме / А. Гайдар; ауд. А. Рүстемов.- Алматы : Жалын, 1984.- 40 б.

Орыс тілінде

1. Голубая чашка / А. П. Гайдар ; худож. Е. Буслаева. – Ростов н/Д : Феникс, 2018. - 63 с. - (Школьная программа по чтению).

2. Горячий камень : сказка и быль / А. Гайдар ; худож. Л. Селизаров. - Л. : Дет. лит., 1986. - 47 с. - (Читаем сами).

3. Детям : повести / А. Гайдар ; худож. Ю. Данилов. – Л. : Дет. лит., 1984. - 151 с.

4. Дым в лесу : повести рассказы / А. Гайдар. - М. : Московский рабочий, 1981. - 224 с.

5. История о неуловимом билете : рассказы, очерки, фельетоны / А. Гайдар. - М. : Молодая гвардия, 1965. - 125 с.

6. Мои товарищи : рассказы / А. Гайдар ; худож. Д.Дубинский. – М. : Дет. лит., 1984. - 176 с.

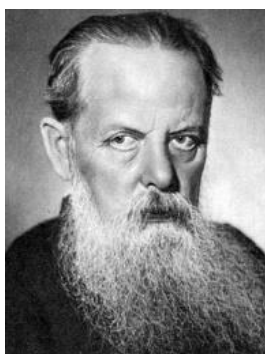
7. Повести и рассказы / А. Гайдар. - М. : Дет. лит., 1990. – 654 с.

8. Поход / А. Гайдар ; худож. В. Лосин. - М. : Малыш, 1983. - 9 с. : цв. ил.

9. Сказка о Военной Тайне, о Мальчише- Кибальчише и его твердом слове : сказка / А. Гайдар ; худож. В. Лосин. - М. : Дет. лит., 1988. - 32 с. - (Мои первые книжки).

10. Собрание сочинений : в 3 т. Т.1 / А. Гайдар. – М. : Правда, 1986. - 447 с. - (Библиотека «Огонек»).
11. Собрание сочинений : в 3 т. Т.2 / А. Гайдар. – М. : Правда, 1986. - 365 с. - (Библиотека «Огонек»).
12. Собрание сочинений : в 3 т. Т.3 / А. Гайдар. – М. : Правда, 1986. - 447 с. - (Библиотека «Огонек»).
13. Судьба барабанщика : повести / А. Гайдар. - СПб. : Амфора, 2011. - (Золотая коллекция для юношества).
14. Тимур и его команда / А. П. Гайдар ; ил. А. Босин. - М. : Эксмодетство, 2018. - 128 с. - (Классика).
15. У переднего края / А. Гайдар. - М. : Воениздат, 1988. – 311 с. - (Библиотека юного патриота).
16. Чук и Гек / А. П. Гайдар. - М. : Дет. лит., 2013. – 238 с. - (Школьная библиотека).
17. Школа / А. Гайдар ; худож. С. А. Трофимов. - М. : Сов. Россия, 1979. - 184 с.

27 қаңтар - орыстың көрнекті жазушысы, ертегіші Павел Бажовтың туғанына 145 жыл (1879-1950)

Павел Петрович Бажов Сысерть қаласында Оралда жұмысшы отбасында дүниеге келген. Бажовтың балалық шағы Свердлов облысының Полевский қаласында өтті. Ол зауыт мектебінде оқыған, ол сыныптың ең жақсы оқушыларының бірі болған. Екатеринбургтегі теологиялық училищені бітіргеннен кейін Пермь теологиялық семинариясына оқуға түседі. 1899 жылы оқуын аяқтап, орыс тілі мұғалімі болып жұмыс істей бастады.

Павел Петрович Бажовтың алғашқы жазушылық қызметі азаматтық соғыс жылдарына тұспа тұс келген. Сол уақыттан бастап оның жазушылық қызметі басталған, кейін Оралдың тарихына қызығушылық таныта бастаған, бірақ Павел Бажовтың өмірбаяны фольклортанушы ретінде танылған.

«Уральские были» атты Орал очерктері жайлы жазылған алғашқы кітабы 1924 жылы жарық көрді. Ал, алғашқы ертегісі 1936 жылы шыққан («Девка Азовка»). Негізінен жазушы айтқан және жазған барлық ертегілер фольклорлық сипатта болған.

П.П.Бажовтың «Малахитовая шкатулка» (1939) кітабы көбіне жазушының тағдырын сипаттайтын. Бұл кітап жазушыны әлемге әйгілі етті. «Малахитовая шкатулка» шығармасында көптеген мифологиялық кейіпкерлер бар, мысалы: Мыс тауының қожайыны, Ұлы жылан, Данила-шебер, Көкшіл әже, Отшашу және басқалар.

1943 жылы жазушы осы кітабы үшін Сталиндік сыйлыққа ие болды. Ал, 1944 жылы жемісті еңбегі үшін Ленин орденімен марапатталды. 1940 жылдан бастап П.П.Бажов Свердлов жазушылар ұйымын басқарды.

Жазушы көптеген туындылардың авторы, шығармаларының негізінде балет, опера, спектакльдер қойылды, фильмдер мен мультфильмдер түсірілді.

П.П. Бажов 1950 жылы 3 желтоқсанда қайтыс болды.

Шығармалары

Қазақ тілінде

1. Малахит қобдиша = Малахитовая шкатулка : ертегілер / П. Бажов; ауд. Т. Дәулетов. - Алматы : Жалын, 1983. - 328 б.

Орыс тілінде

1. Голубая змейка : сказ из книги «Малахитовая шкатулка» / П. Бажов ; худож. С. Бордюг. - М. : Малыш, 1989. - 32 с. : ил.

2. Живинка в деле : рассказ / П. Бажов ; худож. Л. Хайлов. – М. : Малыш, 1988. - 18 с.

3. Зеленая кобылка / П. Бажов ; худож. В. Баюскин. - М. : Детгиз, 1947. - 95 с. - (Первая библиотечка школьника).

4. Избранные произведения / П. Бажов. - М. : Правда, 1986. - 448 с.

5. Ключ земли : уральские сказы / П. Бажов. - М. : Дет. лит., 1989. - 159 с. : ил.

6. Малахитовая шкатулка / П. Бажов. - М. : Правда, 1985. – 480 с.

7. Медной горы хозяйка : уральские сказы / П. Бажов. - М. : Дет. лит., 2005. - 223 с.

8. Серебряное копытце : уральские сказы / П. П. Бажов ; худож. Б. Игнатьев. - М. : Искателькнига, 2017. - 128 с. - (Школьная классика).

9. Сказы / П. П. Бажов ; худож. Ю. Николаев. - М. : АСТ, 2018. - 62 с. - (Читаем сами без мамы).
10. Сочинения : в 3 т. / Павел Бажов. - М. : Худож. лит., 1952. Т.1 : Малахитовая шкатулка. - 1952. - 327 с.
11. Сочинения : в 3 т. / Павел Бажов. - М. : Худож. лит., 1952. Т.2 : Малахитовая шкатулка. - 1952. - 352 с.
12. Сочинения : в 3 т. / Павел Бажов. - М. : Худож. лит., 1952. Т.3 : Повести. Очерки. Дневниковые записи. Письма. - 1953. - 357 с.
13. Огневушка-поскакушка : сказка / П. Бажов ; худож. П. Кузьмин. - М. : ЯНГА-ЦЕНТР, 1992. - 16 с. : ил.
14. Орлиное перо : сказы / П. Бажов ; худож. В. Бритвин. - М. : Дет.лит., 1990. - 24 с. : цв. ил.
15. Уральские сказы / П. Бажов ; худож. В. Назарук. – М. : Самовар, 2014. - 79 с. - (Школьная библиотека).

11 ақпан – орыс балалар жазушысы Виталия Бианкидің туғанына 130 жыл (1894-1959)

Виталий Валентинович Бианки Санкт-Петербург қаласында орнитолог ғалымның отбасында дүниеге келген, бала кезінен өлең жазған. Жазушы өзінің әкесін алғашқы және басты «орман мұғалімі» («лесной учитель») деп атаған. Өйткені әкесі оны биология ғылымымен таныстырған, зоологиялық мұражайға апарып, натуралистік жазбаларды жүргізуді тапсырған. Содан бастап Бианки бұл жазбаларды жүргізуді Петроград университетінің физика-математика факультетінің жаратылыстану бөлімінде сондай-ақ, өнер тарихы институтында оқып жүргенде де жалғастырған.

Төрт жыл бойы Бианки Еділ, Орал, Алтай және Қазақстан бойынша ғылыми экспедицияларға қатысты. 1917 жылы ол Бийск қаласына көшіп, онда жаратылыстану пәнінің мұғалімі болып жұмыс істеді және өлкетану мұражайын ұйымдастырды.

1922 жылы Петроградқа оралды. Бұл уақытқа дейін оның «толық көлемдегі жазбалары» жиналып қалған болатын. Виталий Валентиновичті жазушы еткен жабайы табиғат туралы білімді көркем түрде жүзеге асыру қажеттілігі.

1923 жылы ол Ленинградтың «Воробей» журналында (кейіннен «Новый Робинзон») фенологиялық күнтізбесін жариялай бастайды. Бианканың алғашқы жарияланған балалар арналған әңгімесі «Чей нос лучше?» (1923). Әңгімедегі Тонконос, Крестонос, Дубонос құстары және т.б. кейіпкерлері ертегі кейіпкерлерін еске түсіреді, Бианканың баяндау тәсілі дәл бақылаулар мен әзілдерге толы болды.

Ол табиғат туралы 30-дан астам ертегі жазды, оның ішінде «Первая охота» (1923), «Кто чем поет» (1923), «Как Муравьишка домой спешил» (1935), «Сказки зверолова» (1937) және т.б. шығармалары бар. Жазушы шығармаларының желісі бойынша мультфильмдер түсірілген.

В. Бианки көп саяхаттаған Орталық Ресей, Солтүстіктен өтіп. 1926-1929 жылдары Орал мен Новгородта тұрған, 1941 жылы Ленинградқа оралады. Жүрек ауруына байланысты жазушы әскерге шақырылмаған, Оралда эвакуацияланады, соғыс аяқталғаннан кейін Ленинградқа оралады.

Жазушы бұрын жазылған және жариялан шығармаларға үнемі қайта қарап шығумен және оларды жаңа мәтіндермен толықтырумен айналысқан. В.Бианки қайтыс болғанға дейін балаларға арналған ғылыми-көркем шығармалардың классикалық үлгілеріне айналған «Лесные были и небылицы» жинағы (соңғы басылым 1957 ж.) «Лесная газета» газетінің басылымдарында бірнеше рет толықтырылған.

35 жылдық шығармашылық жұмысында Бианки 300-ден астам әңгімелер, ертегілер, очерктер мен мақалалар жазды. Ол көптеген оқырман хаттарына жауап беріп, өмір бойы күнделік мен натуралистік жазбалар жүргізген. Шығармалары жалпы таралымы 40 млн. данадан астам басылып, әлемнің көптеген тілдеріне аударылды.

В.В. Бианки 1956 жылы 10 маусымда Ленинград қаласында қайтыс болды.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Ізге түсу / В. Бианки ; ауд. Б. Баянбаев. - Алматы : Қазақтың мемлекеттік көркем әдебиет баспасы, 1953. - 112 б.
2. Құмырсқаның бастан кешкендері / В. Бианки ; ауд.

С. Омаров. - Алматы : Жазушы, 1974. - 30 б. - (Менің алғашқы кітабым).

3. Фомка-қарақшы : әңгімелер мен ертегілер / В. Бианки; ауд. С. Омаров. - Алматы : Көркем әдебиет, 1964. - 125 б.

Орыс тілінде

1. Голубой зверек : рассказ / В. Бианки ; худож. Е. Бианки. – М. : Малыш, 1981. - 6 с. : цв. ил.

2. Где раки зимуют : рассказ / В. Бианки ; худож. В. Курдов. - Л. : Художник РСФСР, 1988. - 16 с.

3. Как лис ежа перехитрил : сказка / В. Бианки ; худож. К. Тер-Захарянц. - М. : АСТ: Астрель, 2011. - 10 с.

4. Как муравьишка домой спешил / В. Бианки. - М. : «Э», 2017. - 256 с. - (Внеклассное чтение).

5. Красная горка / В. Бианки ; худож. А. Хворик. – Минск : Современная школа, 2011. - 16 с. - (Страна сказок).

6. Кто чем поет : сказка / В. Бианки ; худож. Н. Ирисова. – М. : Дет. лит., 1991. - 15 с. : цв. ил. - (Мои первые книжки).

7. Кувырк и другие рассказы / В. Бианки ; худож. Е. Спирина. – Алма-Ата : Жалын, 1989. - 238 с.

8. Кукушонок / В. Бианки ; худож.: Ю. Струков, А. Хворик. – Минск : Современная школа, 2011. - 16 с. - (Страна сказок).

9. Латка : рассказы / В. Бианки ; худож. А. Якобсон. – Л. : Дет. лит., 1989. - 22 с.

10. Лесная газета с вопросами и ответами для почемучек / В. Бианки. - М. : АСТ, 2017. - 222 с. - (Лучшие рассказы о живой природе в вопросах и ответах для почемучек).

11. Лесной колобок - Колючий бок : рассказ / В. Бианки ; худож. К. Прыткова. - М. : Яблоко, 2005. - 16 с.

12. Лесные детеныши : сборник рассказов / В. Бианки. – М. : Стрекоза-Пресс, 2005. - 93 с.

13. Лесные домишки : рассказы / В. Бианки. - М. : АСТ: Астрель, 2009. - 173 с. - (Внеклассное чтение).

14. Лесные истории / В. Бианки ; худож. Б. Б. Проказов. - Смоленск : Русич, 2019. - 232 с. - (Сказочная карусель).

15. Лесные происшествия : рассказы / В. Бианки. - М. : Стрекоза-Пресс, 2005. - 126 с. : цв. ил. - (Библиотека школьника).

16. Лис и мышонок / В. Бианки ; худож. Е. Подколзин. - М. : АСТ: Астрель, 2011. - 10 с.
17. Люля / В. Бианки ; худож. Н. Е. Чарушин. - СПб. : Акварель, 2013. - 16 с.
18. Мастера без топора : рассказ / В. Бианки ; худож. В. Федотов. М. : Малыш, 1977. - 12 с. : цв. ил.
19. Метельки или тысяча и один день : сказка / В. Бианки ; худож. Е. Бианки. - Л. : Детгиз, 1963. - 12 с. : цв. ил..
20. Мишка - башка / В. Бианки. - М. : Яблоко, 2005. - 16 с.
21. Мышонок Пик / В. Бианки ; худож. Ю. Струков. - Минск : Современная школа, 2011. - 16 с. - (Страна сказок).
22. На великом морском пути : рассказы / В. Бианки ; худож. Н. Е. Чарушин. - М. : Малыш, 1985. - 78 с.
23. Наши птицы : рассказы / В. Бианки ; худож. В. Федотов. - М. : Малыш, 1983. - 78 с. : цв. ил.
24. Оранжевое горлышко / В. Бианки. - Л. : Дет. лит., 1965. - 63 с.
25. Отчего я пишу про лес : рассказы / В. Бианки. - Л. : Дет. лит., 1984. - 110 с.
26. Первая охота / В. Бианки ; худож. А. Хворик. - Минск : Современная школа, 2011. - 16 с. - (Страна сказок).
27. Первая охота : рассказ / В. Бианки ; худож. К. Прыткова. - М. : Яблоко, 2005. - 15 с.
28. Плавунчик : рассказы / В. Бианки ; худож. Е. Рачев. - М. : Дет. лит., 1974. - 32 с. - (Читаем сами).
29. Подкидыш : рассказ / В. Бианки ; худож. В. Федотов. - М. : Малыш, 1988. - 8 с.
30. Приключения муравьишки : сказки / В. Бианки. - Смоленск : Русич, 2007. - 64 с. - (Сказки для детей).
31. Птичьи разговоры : рассказ / В. Бианки ; худож. Н. Чарушин. - М. : Дет. лит., 1978. - 16 с. - (Мои первые книжки).
32. Репортаж со стадиона Жукамо : сказка / В. Бианки ; худож. Е. Нецкая. - М. : Сов. Россия, 1975. - 16 с. : цв. ил.
33. Рыбий дом : сказка / В. Бианки ; худож. Р. Варшамов. - М. : Дет. лит., 1985. - 32 с. - (Мои первые книжки).
34. Синичкин календарь / В. Бианки ; худож.: Э. Булатов, О. Васильев. - М. : АСТ, 2021. - 62 с. - (Читаем сами без мамы).
35. Сказки о животных / В. Бианки. - М. : АСТ, 2015. - 46 с. : ил. - (Библиотека детского сада).

36. Снежная книга : рассказ / В. Бианки ; худож. Н. Тырса. - Л. : Художник РСФСР, 1986. - 16 с. : ил. - (Художники детям).
37. Сова : сказка / В. Бианки ; худож. Я. Манухин. - М. : Малыш, 1987. - 8 с.
38. Тайна ночного леса / В. Бианки. - М. : Стрекоза, 2010. - 63 с. - (Библиотека школьника).
39. Теремок : сказка / В. Бианки. - М. : Стрекоза-Пресс, 2006.-10 с.
40. Терентий-тетерев : сказки / В. Бианки ; худож. Ф. Ярбусова. - М. : Дет. лит., 1973. - 16 с.
41. У кого дом лучше всех? : альбом для раскрашивания / В. Бианки ; худож. В. Алексеева. - Л. : Художник РСФСР, 1988. - 20 с.
42. Хвосты / В. Бианки ; худож. Е. И. Чарушин. - СПб. : Акварель, 2013. - 16 с.
43. Чьи это ноги? / В. Бианки. - М. : Азбукварик Групп, 2011. - 10 с. - (Любимые сказки о животных).
44. Чей нос лучше? / В. Бианки ; худож. Н. Е. Чарушин. - СПб. : Акварель, 2013. - 16 с.

**3 наурыз - орыс балалар жазушысы, ақын,
аудармашы Ирина Токмакованың туғанына 95 жыл
(1929-2018)**

Ирина Петровна Токмакова Мәскеу қаласында инженер-электротехник және балалар дәрігерінің отбасында дүниеге келген.

Мектепті алтын медальмен бітіріп, ММУ филология факультетіне оқуға түседі. 1953 жылы оқуын аяқтағаннан кейін жалпы және салыстырмалы тіл білімі бойынша аспирантураға түсіп, аудармашы болып жұмыс істейді.

Швед энергетигі Бергквист Ресейге сапарында жазушы Ирина Петровнамен танысады, кейін ол жазушыға Швед тіліндегі балалар әндерінің кітабын сыйлық ретінде жібереді. Жазушы бұл өлеңдерді өзінің кішкентай ұлы үшін аударма бастайды. Бірақ күйеуі, суретші-иллюстратор Лев Токмаков аудармаларды баспаға алып барады, сөйтіп бұл өлеңдер көп ұзамай кітап түрінде жарыққа шығады.

Содан соң, Ирина Токмакованың «Деревья» атты өз қаламынан туған өлеңдер кітабы шығады, бұл өлеңдер жинағы балаларға арналған кітаптардың ішінде кең тарап, балалар мен ата-аналардың ең сүйікті кітаптарының біріне айналады. Сонымен қатар, жазушының ертегілер, әңгімелер мен повестер кітаптары жарыққа шықты: «Аля, Кляксич и буква «А», «Может, нуль не виноват?», «Счастливо, Ивушкин», «Сосны шумят», «И настанет веселое утро» және басқалары.

Ирина Токмакова көптеген еуропалық тілдерден, сондай-ақ шығыс тілдерінен атап айтқанда тәжік, өзбек, хинди тілдерінен аудармалары бар.

Ирина Токмакова балалар мен жасөспірімдерге арналған «Счастливого пути!» кітабы үшін, Ресей Мемлекеттік сыйлығының лауреаты атанады және «Александр Грин» (2002 ж.) атындағы Ресей әдеби сыйлығының лауреаты.

Аудармашы, ақын, көптеген балаларға арналған кітаптардың авторы Т.И. Петровна 2018 жылдың 5 сәуірінде 89 жасында қайтыс болды.

Шығармалары

1. Аля, Кляксич и буква «А» : сказочная повесть / И. Токмакова ; худож. В. Чижиков. - М. : Махаон, 2017. - 80 с. - (Библиотека детской классики).
2. Вечерняя сказка / И. Токмакова. - М. : Омега, 2007. – 8 с.
3. Где спит рыбка? / И. Токмакова. - М. : АСТ: Астрель, 2008. – 6 с.
4. Голубая страна / И. Токмакова ; худож. В. А. Жигарев. - М. : Омега, 2007. - 46 с. - (Любимые детские книги).
5. Далеко Нигерия : поэтические очерки / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Дет. лит., 1975. - 48 с.
6. Деревья : стихи / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. – М. : Малыш, 1987. - 16 с.
7. Зернышко : стихи / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. – М. : Дет. лит., 1980. - 16 с.
8. Карусель : стихи / И. Токмакова. - М. : Дет. лит., 1971. – 111 с.
9. Крошка Вилли Винки : лучшие стихи / И. П. Токмакова ; худож. М. Литвинова. - М. : Эксмо, 2012. - 104 с.

10. Кукареку : сказки / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Малыш, 1980. - 78 с.
11. Летний ливень : избранное / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Дет. лит., 1980. - 168 с.
12. Может, нуль не виноват? : повести-сказки / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Малыш, 1989. - 80 с.
13. Поиграем : стихи / И. П. Токмакова. - М. : Прибой, 1996. - 32 с.
14. Почитай мне, мама / И. Токмакова. - М. : Самовар, 2013. - 79 с. - (Детские классики).
15. Прибежали зайчики : 5 говорящих стихов с огоньками / И. П. Токмакова. - М. : Азбукварик Групп, 2012. - 10 с. - (Тилибом).
16. Разговоры : стихи / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Дет. лит., 1988. - 16 с.
17. Робин Гуд : повесть / И. Токмакова. - М. : АСТ: Астрель, 2008. - 221 с.
18. Синие горы, золотые равнины : поэтические очерки / И. Токмакова ; худож. Л. Токмаков. - М. : Дет. лит., 1979. - 60 с.
19. Сосны шумят : повесть / И. Токмакова ; худож. Н. Устинов. - М. : Дет. лит., 1966. - 39 с.
20. Счастливо, Ивушкин! / И. Токмакова. - М. : Омега, 2015. - 108 с. - (Школьная библиотека).
21. Ходит солнышко по кругу / И. Токмакова. - М. : Эксмо, 2011. - 104 с.
22. Шарики пушистые / И. П. Токмакова ; сост. Т. Богдан. - М. : Азбукварик Групп, 2011. - 10 с. - (Мои первые стихи).

27 наурыз - орыс балалар жазушысы Дмитрий Емецтің туғанына 50 жыл (1974)

Дмитрий Александрович Емец Запорожье қаласында дүниеге келген. Жазушы өте ерте жасынан жаза бастаған, ол өзінің алғашқы 14 беттік жұмысын 9 жасында жазған. 1991 жылы мектепті бітіргеннен кейін Д.Емец М.Ломоносов атындағы ММУ-ге филология факультетіне оқуға түскен. Оқумен қатар, ол әңгімелер мен повестер жазып, оны әртүрлі

журнал беттерінде жариялай бастаған.

1994 жылы оның «Дракончик Пыхалка» атты алғашқы кітабы жарық көреді. Екі жылдан кейін Д.Емец Ресей Жазушылар одағына қабылданады. Университетті бітіргеннен кейін аспирантурада қалады. Кандидаттық диссертациясын қорғаған, қазір таңда филология ғылымдарының кандидаты болып табылады.

2002 жылы Джоан Роулингтің Гарри Поттер туралы кітаптар сериясына негізделген «Таня Гроттер и магический контрабас» кітабы жарық көреді. Бұл кітабы (және осы сериямен жарық көрген келесі екі кітабы да) кеңінен танымал болды.

Д.Емец сонымен қатар Сретенский монастыры үшін жарияланған Владимир, Дмитрий Донский, Александр Невский, Владимир Мономах, Ярослав Мудрый, Андрей Боголюбский туралы орыс князьдерінің тарихи портреттеріне арналған ертегілерін жазған.

2008 жылы «Таня Гроттер» туралы алғашқы екі кітабының желісі бойынша «квест» жанрында компьютерлік ойындар жасалды, бірақ бұл ойындар сәтті шықпады.

Ол балаларға арналған «Приключения домовят», «Куклавания и К°», «Властелин пыли», «В когтях каменного века», «Охотники за привидениями», «Город динозавров», «Сердце пирата», «Тайна Звёздного странника» және т.б. ертегілер мен фантастикалық әңгімелер жазды. Бірақ оның Джоан Роулингтің «Таня Гроттер и магический контрабас», «Таня Гроттер и исчезающий этаж», «Таня Гроттер и трон Древнира» шығармаларына негізделген сиқыршы қыз Таня Гроттер туралы кітаптарды көпшілікке танымал болды.

«Таня Гроттердің» ресми жалғасы «Мефодий Буслаев» бірақ, бұл сериялардың сюжеттері бір-бірімен байланысты емес.

Бұл серия өте үлкен таралыммен болды және оқырмандардың сүйікті сериясына айналды. Серияның соңғы он тоғызыншы бөлімі 2016 жылдың 16 маусымында «Мефодий Буслаев» шығармасымен қатар шықты. 2010 жылдың көктемінде жазушы оқырмандарына жаңа «Школа Ныряльщиков» сериясының бірінші кітабын ұсынды.

2015 жылы ол реализмге бет бұрып, барлық жастағы оқырмандарға арналған «Моя большая семья» атты жаңа серияны бастайды. Бұл серияда көп балалы отбасының өмірі

туралы баяндайды, жазушы Дмитрий Емецтің өзі де жеті баланың әкесі.

<http://emets.olmer.ru/> бұл Дмитрий Александрович Емецтің жеке сайты.

Шығармалары

1. Билет на Лысую Гору / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 416 с.- (Мефодий Буслаев).
2. Бунт пупсиков / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2017. – 256 с.
3. Великое нечто / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2013. – 480 с. - (Фантастические приключения).
4. Вселенский неудачник : фантастический роман / Д. А. Емец. – М. : Армада, 2003. - 394 с.
5. Галактический зверинец : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2004. – 320 с. - (От создателя Тани Гроттер).
6. Гладиатор забытых созвездий / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2009. – 352 с.
7. Глоток огня / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2015. - 384 с. – (Школа ныряльщиков).
8. Город динозавров : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо-пресс, 2000. - 208 с. - (Чародеи).
9. День карапузов / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2016. – 240 с.
10. Заступники земли Русской / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 384 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
11. Золото скифов / Д. Емец. - М. : Эксмодетство, 2018. – 272 с.
12. Звездолет из каменного века / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2007. - 352 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
13. Инопланетянин из бутылки : повести / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2008. - 352 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
14. Королева мутантиков : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2007. – 352 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
15. Книга семи дорог / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2013. – 416 с. – (Мефодий Буслаев).
16. Кусалка. Куклавания и К. Куклования и К в сказочной стране / Д. Емец ; худож. А. Ризун. - М. : Весть, 1994. - 304 с.
17. Лестница в Эдем / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. – 416 с. – (Мефодий Буслаев).

18. Лед и пламя тартара : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2007. – 416 с. - (Мефодий Буслаев).
19. Маг полуночи : роман / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2017. – 416 с.- (Мефодий Буслаев).
20. Мальчик- вамп / Д.Емец. - М. : Эксмо, 2008. – 320 с.
21. Месть Валькирий / Д. Емец. Дети непогоды : гл. из романа / П. Марушкин. - М. : Эксмо, 2013. - 416 с. - (Мефодий Буслаев).
22. Месть мертвого императора : повесть / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2006. - 352 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
23. Мефодий Буслаев. Лестница в Эдем : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2011. - 352 с.
24. Мефодий Буслаев. Ошибка грифона [Текст] / Д. Емец ; худож. А.Дубовик. - М. : Эксмо, 2015. - 448 с. - (Мефодий Буслаев).
25. Мефодий Буслаев. Самый лучший враг / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2016. - 480 с. - (Мефодий Буслаев).
26. Мост в чужую мечту : роман / Д. А. Емец. - М. : Эксмо, 2011. – 384 с.
27. Муравьиный лабиринт / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2013. – 384 с. – (Школа ныряльщиков).
28. Мутантики : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2007. – 352 с. – (Волшебные миры Дмитрия Емца).
29. НЛО прибывает по расписанию : повесть / Д. Емец. – М.: Эксмо, 2005. - 320 с. - (Любимые книги Тани Гроттер).
30. Огненные врата / Д. Емец ; худож. И. Варавин. – М. : Эксмо, 2011. - 416 с. - (Мефодий Буслаев).
31. Ожерелье дриады / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2009. – 384 с. – (Мефодий Буслаев).
32. Пегас, лев и кентавр / Д. Емец. - М. : ЭКСМО, 2010. – 384 с.
33. Первый эйдос : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2007. – 416 с. – (Мефодий Буслаев).
34. Пират против всей галактики : повесть / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2006. - 320 с.
35. Пират против всей галактики : повесть / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2004. - 320 с. - (От создателя Тани Гроттер).
36. Планета черного императора : повесть / Д. Емец. – М. : Эксмо, 2005. - 352 с. - (Любимые книги Тани Гроттер).

37. Пленники лазерного диска : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо-пресс, 2001. - 192 с. - (Секретные файлы).
38. Приключения домовят / Д. Емец ; худож. В. Тимофеева. - М. : Эксмодетство, 2019. - 304 с. - (Дмитрий Емец. Невероятные приключения волшебных друзей).
39. Пришельцы из холодильника / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2012. - 304 с. - (Фантастические приключения).
40. Робот-сыщик : фантастическая повесть / Д. Емец. - М. : Армада:Альфа-книга, 2001. - 221 с. - (Замок чудес).
41. Седло для дракона / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2017. - 384 с. - (Школа ныряльщиков).
42. Сердце пирата : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2006. - 320 с. - (Волшебные миры Дмитрия Емца).
43. Сокровища мутантиков : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2005. - 352 с. - (Любимые книги Тани Гроттер).
44. Стекланный страж : повесть / Д. Емец ; худож. И. Варавин. - М. : Эксмо, 2009. - 352 с. - (Мефодий Буслаев).
45. Стрекоза второго шанса / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2012. - 384 с. - (Школа ныряльщиков).
46. Сыщики : рассказы / Д. Емец. - М. : ИД Мещерякова, 2017. - 31 с.
47. Таинственный Ктототам : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2017. - 240 с. - (Моя большая семья).
48. Тайна «Звездного странника» : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2012. - 320 с. - (Фантастические приключения).
49. Тайная магия депресняка / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2006. - 416 с. - (Мефодий Буслаев).
50. Таня Гроттер и болтливый сфинкс / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 352 с. - (Таня Гроттер).
51. Таня Гроттер и ботинки кентавра : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2004. - 416 с.
52. Таня Гроттер и Золотая Пиявка : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2011. - 352 с. - (Таня Гроттер & Мефодий Буслаев).
53. Таня Гроттер и исчезающий этаж : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2003. - 416 с. - (Таня Гроттер).
54. Таня Гроттер и колодец Посейдона : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2005. - 432 с. - (Таня Гроттер).
55. Таня Гроттер и магический контрабас : повесть / Д. А. Емец ; худож. А. Яцкевич. - М. : Эксмо, 2003. - 416 с.

56. Таня Гроттер и Мефодий Буслаев. Улетные фразочки, цитатки и афоризмы / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 384 с.
57. Таня Гроттер и молот Перуна / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 432 с. - (Таня Гроттер).
58. Таня Гроттер и пенсне Ноя / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 416 с. - (Таня Гроттер).
59. Таня Гроттер и перстень с жемчужиной / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2010. - 416 с. : ил.
60. Таня Гроттер и полный Тибидохс! : фразочки, цитатки и афоризмы из всех книг / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2008. - 256 с. - (Таня Гроттер).
61. Таня Гроттер и птица титанов : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2012. - 384 с. - (Таня Гроттер).
62. Таня Гроттер и посох волхвов [: повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2003. - 416 с. - (Таня Гроттер).
63. Таня Гроттер и трон Древнира : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2003. - 432 с. - (Таня Гроттер).
64. Третий всадник мрака / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2006. - 416 с.
65. Череп со стрелой / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2014. - 352 с. - (Школа ныряльщиков).
66. Черная-черная простыня. Замурованная мумия. Гость из склепа : повести / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2005. - 320 с. - (Любимые книги Тани Гроттер).
67. Цветок трех миров / Д. Емец ; ил. В. Тимофеева. - М. : Эксмо, 2017. - 448 с. - (Школа ныряльщиков).
68. Ягге и магия вуду : повесть / Д. Емец. - М. : Эксмо, 2004. - 320 с. - (Любимые книги Тани Гроттер).

Орыс балалар жазушысы Ирина Стрелкованың туғанына 100 жыл (1924-2006)

Ирина Ивановна Стрелкова Мәскеу қаласында туған.

Ұлы Отан соғысы жылдарында Алматы қаласына эвакуацияланады, журналист болып жұмыс істеген, Қазақстандағы «Пионерская правда» газетінің тілшісі болған.

Алматы университетінің журналистика факультетін бітірген.

1963-1964 жылдары КСРО Жазушылар одағына қабылданып, КОКП партиясының қатарына қосылады. Осы жылдар ішінде ол Мәскеуге көшеді.

Балалар мен жастарға арналған тарихи, детективтік және дидактикалық шығармалар жариялаған. Михаил Фрунзе туралы «Меч полководца» (1968), қазақ комсомолы туралы «Огонь-девчонка», кулакация белсендісі Зайда Акишева (1974) және Шоқан Уәлиханов туралы «Друг мой, брат мой...» (1975) атты деректі-тарихи повестерімен дебют жасаған, Ш.Уәлихановтың өмірбаяны туралы жазылған шығармасының соңғы нұсқасы «Жизнь замечательных людей» атты кітап сериясында қайта өңдеп басып шығарылған. 1983 жылы, «Қазақ КСР» Мемлекеттік сыйлығымен марапатталған.

Жасөспірімдерге мектеп оқушылары туралы «Чёт и нечет» (1977) повесі, «Там, за морем, деревня...» әңгімелер жинағы (1981), «Похищение из провинциального музея» (1980), «Одна лошадиная сила» (1984), «Шах помидорному королю» (1991) детективтік повестері, Надежда Дурова туралы «Во славу Отечества» (1986) және Михаиле Фрунзе туралы «За власть Советов» (1987) бастауыш сынып оқушыларына арналған кітаптары шарыққа шыққан. Ирина Ивановнаның сценарийі бойынша балаларға арналған «Представление начинается» (1973) музыкалық телевизиялық фильмі түсірілген.

1990-2000 жылдары Ирина Стрелкова публицист ретінде «Литературная Россия» газеті мен «Наш современник» журналының беттерінде мақалалары жарияланған, ол редакция алқасының құрамына кірген. Оқушыларды Виктор Астафьев, Василий Белов, Валентин Распутин және Василий Шукшиннің шығармашылығымен таныстыратын орта мектепке арналған оқу құралын дайындаған (2005 ж. бірқатары қайта басылып шыққан). Көп жылдар бойы ол әдеби қордың Мәскеудегі филиалын басқарады.

2006 жылдың 5 шілдесінде Стрелкова Ирина Ивановна жол апатынан қайтыс болған.

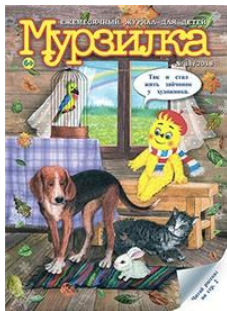
Шығармалары Қазақ тілінде

1. Шоқан / И. И. Стрелкова. - Алматы : Жалын, 1985. – 320 б. – (Өнегелі өмір).
2. Шоқан Уәлиханов : ғұмырнамалық деректі хикаят / И. Стрелкова ; ауд. Қ. Құрманғали. - Алматы : Қазақстан, 2008. - 320 б. - (Ғибратты ғұмыр).

Орыс тілінде

1. Валиханов / И. Стрелкова. - М. : Молодая гвардия, 2004. – 293 с. - (Жизнь замечательных людей. Сер. биограф. ; вып. 6).
2. Во славу Отечества : рассказ о славной героине Отечественной войны 1812 года Надежде Андреевне Дуровой / И. Стрелкова ; худож. В. Бескаравайный. - М. : Малыш, 1990. - 32 с. - (Страницы истории нашей Родины).
3. Друг мой, брат мой : повесть-хроника / И. Стрелкова. – М. : Молодая гвардия, 1975. - 208 с. : ил.
4. Чет и нечет : повесть / И. Стрелкова ; худож. В. Юдина. - М. : Дет. лит., 1977. - 190 с. :

16 мамыр - «Мурзилка» балалар журналының бірінші нөмірінің шыққанына 100 жыл (1924 ж.)

«Мурзилка» - Ресейдің танымал балалардың әдеби-көркем журналы.

1924 жылдың 16 мамырынан бастап басылған, бастауыш мектеп жасындағы балаларға арналған. Көпшіліктің сүйікті балалар журналы болған журнал 95 жыл ішінде шығарылымы бір рет те үзілмеген. «Мурзилка» - ең ұзақ шығарылатын балалар журналы ретінде 2012 жылы Гиннестің ТМ рекордтар кітабына енгізілген. 1924 жылдың мамырынан 2011 жылдың мамырына дейін балалар журналының 1020 саны шықты.

Балаларға арналған «Мурзилка» журналының басты ерекшелігі, бұл сапалы балалар әдебиеті. Әр жылдары журналда Агния Барто, Корней Чуковский, С.Маршак, Михаил Пришвин, Константин Паустовский, Валентин Берестов, Юрий Коринец, Сергей Михалков, Ирина Токмакова, Эдуард Успенский, А. Митяев, Андрей Усачев, Марина Москвина, Виктор Лунин,

Леонид Яхнин, Михаил Яснoв жұмыс істеген. Қазіргі таңда журналда заманауи балалар жазушыларының шығармалары да жарияланады.

Қазіргі таңда «Мурзилка» журналының беттерінде әр бала қызықты нәрсе таба алады. «Прогулки со словами» және «Поиграем в слова» айдарында орыс тілін, сөйлеу мәдениетін меңгеруге ықпал ететін ертегілер, өлеңдер, тіл бұраландары жарияланады, емле нормаларын үйретеді.

«Веселая математика», «Зеленый мир» айдарында балалардың, олардың үлкен ағаларының, әпкелерінің және аналарының назарын аударатын көңілді және жиі поэтикалық түрде берілетін қиын тапсырмалар бар.

Журналда «Галерея искусств Мурзилки» айдары бар. Бұл айдарда балаларды көрнекті суретшілер шығармашылығының ерекшеліктерімен, отандық және әлемдік кескіндеме шедеврлерінің репродукцияларымен таныстырады. Сондай - ақ, журналда Ұлы географиялық ашылулар, өткен және біздің заманымыздың әйгілі саяхатшылары туралы баяндайтын материалдар - «Путешествия и открытия» айдарында жарияланады. Журналдың әр нөмірінде қолөнер шеберлігіне байланысты қолдан жасауға болатын әртүрлі материалдар жарияланады. «Мурзилка» журналы бүгінгі күні де балалар мен ересектердің сұранысына ие. Журналдың сайты <https://murzilka.org/>.

24 қараша – американың балалар жазушысы Фрэнсис Элизы Ходжсон Бёрнеттің туғанына 175 жыл (1849-1924)

Френсис Элиза Бёрнетт - американдық балалар жазушысы, Манчестерде (Англия) дүниеге келген. Ол өзінің шығармашылық қабілеттерін кішкентайынан, мектеп қабырғасында оқып жүргенде таныта бастаған, өзінің романтикалық әңгімелерін ас үй шығындарына арналған дәптерлерге жазған. Он жеті жасында Фрэнсис әйелдер журналында алғашқы әңгімелерін жариялайды. Бұл дебюты сәтті өткен соң, көпшілік оның бұл әңгімелеріне ерекше назар аударады.

Көп ұзамай «Скрибнерз» баспа компаниясы оның кітаптарын шығара бастайды. Бернетт 1880 жылдары танымал жазушы және оның романдары мен әңгімелері мұхиттың екі жағында басылып шыға бастаған.

Э. Бернетт Вашингтонда, Нью-Йоркте, Бостонда тұрады және сол кезеңдегі әйгілі жазушылармен араласу үшін Англия мен континентке сапар шегеді. Жазушының ең жақсы шығармаларының қатарына «Маленький лорд Фаунтлерой», «Маленькая Принцесса», «Два дня из жизни Пичино», «Таинственный сад» кіреді. Бұл шығармалары аса құштарлықпен оқылатыны сонша, бастаған соң аяқсыз қалдыру қиынға соғады. Осы шығармаларының желісі бойынша спектакльдер қойылып, фильмдер түсіріледі.

Фрэнсис Бернеттің кітаптарының аса танымал болуының себебі оның табиғатынан әдеби дарынды болуында жатыр. Жазушы өз кейіпкерлерін аса қатты сүйіспеншілікпен жақсы көреді. Кейіпкерлері оның балалары іспетті және ол әрқашан бақытсыздық пен зұлымдықты жеңіп шығу арқылы кейіпкерлерінің тағдырын реттеуге тырысады. Әсерлі әрі қарапайым, әзіл аралас, кейіпкерлерінің шынайылығы, әдемі көңіл-күй сыйлай алуы жазушының барлық шығармаларына тән. Шығармаларындағы дәл осындай ерекшеліктер жүз жылдан астам уақыт бойы оқырмандарын жоғалтпай келуіне септігін тигізіп келеді.

Фрэнсис Элиза Бернетт 1924 жылы 29 қазанда Нью-Йорк қаласында қайтыс болды.

Шығармалары Қазақ тілінде

1. Құпия бақ / Ф. Бөрнетт ; ауд.: М. Сембайқызы, А. Ерназаров ; ред. С. Сыбанбай ; сур. А. Акимова. - Алматы : Мазмұндама, 2021. - 296 б. - (Балалар және жасөспірімдер кітапханасы).

Орыс тілінде

1. История маленького лорда : повесть для юношества / Ф.

Бернетт ; пер. Е. Сысоева ; худож. Р. Берч. - М. : Жизнь, 1992. - 206 с.

2. Маленькая принцесса / Ф. Бернетт ; пер. А. Н.

Рождественская ; худож. Ю. Устинова. - М. : АСТ, 2018. - 268 с. : ил. - (Самые лучшие девочки).

3. Таинственный сад / Ф. Бернетт ; пер. Р. Рубинова. - М. : Эксмо, 2023. - 256 с. - (Всемирная Шығармалары (с картинкой)).

4. Маленький лорд Фаунтлерой : повесть / Ф. Бернетт ; пер. Е. Таборовская ; худож. О. Ионайтис. - М. : Махаон, 2018. - 224 с.

10 желтоқсан - шотланд жазушысы, балаларға арналған ертегілердің авторы Джорджа Макдональдтың туғанына 200 жыл (1824-1905)

Джордж Макдональд Шотландияның Абердиншир округінің Хантли қаласында дүниеге келген. Мектепті бітіргеннен кейін Джордж Абердиндегі корольдік колледжге түседі және сол кезде ол неміс романтиктерінің шығармашылығына қызығушылық таныта бастайды, бұл оның көркемдік бейімділігін анықтауға көмектеседі. Ол өте жас кезінде өлең жазуға тырысқан. 1845 жылы ол Лондонға барады, ол жерде бірнеше жыл мұғалім болып жұмыс істейді. Бірақ көп ұзамай өзін діни қызметке барғысы келетінін сезіп, Хайбаридегі теологиялық колледжді бітіреді және діни қызметкер дәрежесін алып, Арундельде приходқа дәрежесін алады. Алайда, үш жылдан кейін ол отставкаға кетуге мәжбүр болады. Үйленеді және Манчестерге көшеді. Бұл жерде оның әдеби дебюті өтеді. Макдональд шығармашылық жолын поэзиядан бастағанымен («Стихи», 1857), әдебиетте ол романист ретінде қалған («Дочь викария», 1872; «Кюр Томас Уингфольд», 1876 және т.б.) және, ол балаларға арналған ертегі фантастикасының авторы ретінде танылған, осы салада ол үлкен жетістіктер мен танымалдылыққа қол жеткізеді. Лондонға оралғаннан кейін ол Бедфорд-Колледжінде ағылшын әдебиеті профессоры болады.

Британдық балалар әдебиетінің алтын қорына енген оның ең жақсы ертегілері ХІХ ғасырдың 60-70 жылдарында, әйгілі Льюис Кэрроллмен достық кезінде жасалған. «Волшебные истории» (1876), «Принцесса и гоблин» (1872), «Принцесса и Курд» (1877) шығармалары оған танымалдылық пен данқ әкеледі.

Макдональд өзінің философиялық ертегілерінде оқырмандарға ертегілерінде жасырылған құпия мағынаны табуды ұсынады. Олар махаббат пен жеккөрушілік, достық, адалдық, сиқыр туралы айтады және әрине, барлығы бақытты аяқталады. Бұл керемет ертегілер бірінен соң бірі жарыққа шығады. Сүюді, өкінуді, жанашырлықты білмейтін. Жүректері бір біріне ашылмас бұрын көптеген сынақтардан өтуі керек «Невесомая принцесса» және «Потерянная принцесса» атты екі оқиғаға негізделген, тағы да екі ханшайым туралы шығармасының желісі осындай.

Джордж Макдональд 1905 жылы 18 қыркүйекте Суррей округіндегі Эштедт шағын қаласында қайтыс болды.

Шығармалары

Қазақ тілінде

1. Алтын кілт / Д. Макдональд ; ауд. Ф. Тобашалова ; суретші Р. Сандерсон. - Астана : Фолиант, 2018. - 136 б.

Орыс тілінде

1. Золотой ключ / Д. Макдональд ; пер. Е. Подrezова ; худож. Р. Сандерсон. - Астана : Фолиант, 2018. - 136 с.

№	Атауы	Беті
1.	Оқырманға	3
2	Қазақстан Республикасының мерекелі күндері	4
3	Мереке күндері	4
4.	Кәсіби мерекелер	5
5.	2024 жыл Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығында, Қазақстан Республикасында	7
6.	Қазақстан Республикасының атаулы және маңызды күндері	7
7.	Күні мен айы белгіленбеген атаулы күндер	8
8.	2024 жылғы атаулы күндер (алыс және жақын шетел)	10
9.	Қазақстандық авторлардың 2024 жылғы мерейтойлық кітаптары	12
10.	Шетелдік авторлардың 2024 жылғы мерейтойлық кітаптары	14
11.	Абай атындағы ОБК қорынан қазақстандық балалар авторларының мерейтойларына арналған ақпараттық анықтама және әдебиеттер тізімі	15
12	Абай атындағы ОБК қорынан шетелдік балалар авторларының мерейтойларына арналған ақпараттық анықтама және әдебиеттер тізімі	24